

KÉCZA ANDRÁS: OTT TORONY VOLT

Balaton, Trabant, Tarr-vízió

DÉRI ZSOLT

PORTRÉFILM A BALATON EGYÜTTES VEZÉRÉRŐL, TARR BÉLA ZENESZERZŐJÉRŐL.

A hogy David Bowie is volt már *executive producer* magyar mozifilmben (Enyedi István *Bűvös vadász* című 1994-es rendezésében), úgy most női komplementere, Tilda Swinton színésznő is ugyanebben a minőségben támogat egy portréfilmet a budapesti rocklegendáról és nemzetközi híró filmzeneszerzőről, Víg Mihályról (akivel Tarr Béla *A londoni férfi* című produkciójában másfél évtizede már volt szerencséje együtt dolgozni).

Az 1957-es születésű gitáros-énekes Víg is a Velvet Underground/David Bowie-esztétika bővületében alakult Spions zenekar 1978-as *art-punk* akcióitól belobbanó magyar *underground* zenei színtéren tűnt fel a nyolcvanas évek hajnalán, de az URH, az Európa Kiadó, a Kontroll Csoport vagy a Bizottság vadságával és harsányságával szemben ő a melankolikus és lírai megközelítést preferálta együtteseivel. A Balatont 1979-ben alapította a basszusgitáros Hunyadi Károlyval, akivel pár év múlva aztán a vizuálművészet felől érkező Vető János, Lukin Gábor és Méhes Marietta intim szobazene-karának, a Trabantnak a tagságába is beépült. Ez a másolt kazettákon

terjedő kultikus formáció Xantus János *Eszkimó asszony fázik* című 1984-es filmjéhez igazi koncertzenekarrá avanszált, ám a következő évben a főszereplő énekesnő és zenedirektor Lukin disszidálásával fel is oszlott (Víg Mihály maradt: „Én magyar költő vagyok, hova mennék?”). A Balaton ezután az Európa Kiadóval szimbiózisban rockosodott, Víg pedig a Tarr-filmek állandó zeneszerzője lett, de a *Rocktérítő* című 1988-as Xantus-filmhez is több zenei darabbal járult hozzá – a forgatás közben pedig a Neurotic-főhős Pajor Tamással és az EK-szólógitáros Dénes Józseffel, azaz Döncivel együtt megtért a Hit Gyülekezetébe.

Az *Ott torony volt* című Víg Mihály-portréfilmben ez a fordulópont. Az öt testvér közt felnövő és maga is hasonlóan sokgyermekes családot alapító gitáros-énekes-költő addig kedélyesen meséli fiatal éveit nevelőintézetben, amatőr színjátszó körben, katonaság előli menekülésként „a nagy sárga házban”, majd a F fiatal Művészek Klubjában, és sztorizgat (például arról, hogy Bódy Gábor és Xantus János miként vereked-

„A nyolcvanas évek hajnalán”
(Hunyadi Károly és Víg Mihály)

tek Méhes Marietta miatt egy pasaréti buszmegállóban, vagy hogy miért nem maradt az Európa Kiadóban az Erdős Péteréktől kapott lemezkiadási lehetőség idején). Amikor viszont arról beszél, hogy a „szektás megbolondulás” után, a kilépését követően a gyülekezetben ragadt feleségét a „ne legyetek hitetlenekkel felemás igában!” mentén hogyan hajszolták öngyilkosságba, majd hogyan próbálták őt hallgatásra bírni – ott már nem tud keserűség és indulat nélkül szólni.

A tragikus események után 1994-ben a *Sátántangó* főszereplőjeként és zeneszerzőjeként lépett színter pályáján, de újraindította a Balatont is: a *Versék és novellák* című 1996-os könyvével egy időben megjelent lemezanyag, *A fény közepe a sötétség kapujában* (in *memoriam M.*) a gyülekezetből szintén kiugró Dönci gitárjátékával a zenekar katartikus csúcsműve lett a kissé módosított 1997-es CD-kiadásában. 1998-ban a *Cigánydalok* minialbummal jelentkezett néhány édesapja előtti tisztelgéséért (Víg Rudolf még Kodály Zoltán népzenekutató csoportjának tagjaként gyűjtött a roma folklórból), majd 2001-ben a *Filmzenék Tarr Béla filmjeihez* lemezzel ünnepelte közös munkáját rendezőbarátjával, akinek később is minden mozgóképéhez adott zenét. 2011-ben két Trabant-nosztalgiaconcert is volt Budapesten a hazalátogató alapítótagokkal, a Balaton pedig máig aktív maradt: az új felállás a 2019-es *Lassan már... hiába... stb.* című albumon négy saját szerzemény mellett Spions-, Illés-, Hungária- és Cseh Tamás-feldolgozásokat adott ki, tavaly pedig Ady-versmegzenésítéseket.

Az utolsó harmad főleg a filmzenei munkákra koncentrált, de sajnos itt már nem tud annyira izgalmas lenni, mint a Müller Péter Sziámi-féle 1983-as *Ex-kódex*nek és Gazsi Zoltán 1982-84 közötti koncertvideókra épülő *Időt töltek* című BBS-produkciójának részletei mellett egy sor korábban publikálatlan archív felvételt is bemutató első óra – és a kolléga-riportalanok hiánya is fájó pont ebben az öt éven át forgatott portréfilmben, melyet a *Sátántangó* egyik hajdani rendezőasszisztense, Kécza András jegyezte.

OTT TORONY VOLT – magyar dokumentumfilm, 2022. Rendezte: **Kécza András**. Kép: **Komjátó „Toto” Ferenc**. Zene: **Víg Mihály**. Vágó: **Mógor Ágnes**. Gyártó: **Gallivant Film**. Forgalmazó: **Cirko Film // Kontra**. 103 perc.

